

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

от: проф. д.пс.н. Манол Николов Манолов

академична институция: Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

професионално направление: 3.2. Психология

докторска програма: „Позитивна психология“

Автор: Катерина Валериева Атиас

Тема: „Взаимовръзки между психично здраве, благодарност и майндфулнес в контекста на кърменето“

Научен ръководител: проф. д-р Кирилка Тагарева, ПУ „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ – РД-22-463 от 25.02.2026 г. съм определен за член на научното жури в процедура за защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма „Позитивна психология“. Представеният комплект материали и документи е изготвен в съответствие с нормативните изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и вътрешните правила на Пловдивския университет.

Автор на дисертационния труд е Катерина Валериева Атиас – докторант в редовна форма на обучение към катедра „Психология“ на Педагогическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Научен ръководител е проф. д-р Кирилка Тагарева. Докторантката има интердисциплинарен образователен и професионален профил – бакалавър по журналистика, магистър по позитивна психология, с последваща квалификация в областта на сексологията и психотерапията, както и практически опит като журналист, редактор и консултант по психология. Тази подготовка подкрепя цялостната зрялост на представената разработка.

2. Актуалност на тематиката

Темата на дисертационния труд е изключително актуална както в научен, така и в ясно изразен приложен план. През последните години интересът към психичното здраве в следродилния период нараства, но значителна част от изследванията остават концентрирани предимно върху психопатологията. В този контекст изборът на докторантката да изследва не само следродилната депресия, но и процъфтяването, благодарността и майндфулнес, е концептуално правилен и съответства на съвременния интегративен модел за психично здраве.

Разработката е особено ценна и поради ограниченото количество български изследвания, които обединяват психологическите измерения на майчиното благополучие с опита на кърменето през първата година след раждането. Поставените цел, задачи и хипотези са научно и социално обосновани, а проблематиката има пряка значимост за психологическата подкрепа на майките, за здравните грижи и за бъдещи интервенционни програми.

3. Познаване на проблема

Докторантката демонстрира задълбочено познаване на изследвания проблем. Дисертационният труд е изграден върху впечатляваща библиографска основа от 422 източника, от които 381 на английски и 41 на български език. Това позволява проблемът да бъде поставен в широк международен контекст и едновременно с това да бъде отчетен дефицитът на емпирични данни в българската научна среда.

Теоретичният обзор е системен, аналитичен и концептуално ясен. Авторката коректно разглежда основните подходи към психичното здраве – патогенетичен, салутогенетичен и интегративен – и убедително аргументира избора си да работи с двуфакторния модел, при който благополучието и психопатологията се мислят паралелно, а не като взаимно изключващи се състояния. Анализът на литературата върху процъфтяването, следродилната депресия, благодарността и майндфулнес е прецизен и целенасочено насочва към собственото емпирично изследване.

4. Методика на изследването

Методологичният дизайн на дисертационния труд е добре конструиран, логично разгърнат и психометрично обоснован. Изследването е осъществено на два етапа, като предхождащата проверка на надеждността и валидността на използваните инструменти повишава убедителността на основното емпирично проучване. Изборът на диагностичен

инструментариум е аргументиран, а използването на утвърдени скали за процъфтяване, благодарност, майндфулнес и следродилна депресия е съществено предимство на труда.

Особено силен аспект на разработката е извадката от 655 родилки с деца до 12 месеца, която осигурява добра емпирична основа за проверка на седемте издигнати хипотези. Статистическата обработка е адекватна на поставените изследователски задачи и включва многопластов анализ на взаимовръзките между променливите, което позволява обосновани изводи относно ролята на позитивните психологически ресурси за майчиното благополучие и за успеха на кърменето.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е с обем 233 страници и е структуриран в увод, три глави, заключение, библиография и приложение с използвания инструментариум. Композицията е логична и следва утвърдената научна последователност: теоретична част, методологична рамка и емпирична верификация. Текстът е написан на ясен научен език, а аналитичната част е подпомогната от таблици, фигури и графики, които улесняват проследяването на резултатите и интерпретациите.

Приносите на разработката приемам като научно значими и убедително защитени. В теоретичен план трудът обогатява оскъдната литература върху връзката между психичното здраве и кърменето, като предлага модел за изследване на майчиното психично здраве, включващ както позитивните, така и негативните му измерения. В емпиричен план са установени значими взаимовръзки между процъфтяване, благодарност, майндфулнес и следродилна депресия; валидирани и адаптирани са психологически инструменти за български контекст; идентифицирани са фактори и предиктори, подпомагащи продължаването на кърменето през първата година след раждането.

Особено ценна намирам практическата насоченост на дисертацията. Получените резултати могат да послужат като основа за програми за психологическа подкрепа на майките, за превенция на риска от следродилна депресия и за разработване на по-комплексни здравни и социални политики, ориентирани към следродилното психично здраве. В този смисъл трудът има не само научна, но и отчетлива приложна и превантивна стойност.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Представените 8 публикации по темата на дисертационния труд не само покриват, но и надхвърлят минималните изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Тематичната им свързаност с основната разработка е ясна, а публикационната активност е добър индикатор за устойчив научен интерес към проблематиката.

Личният принос на докторантката е отчетливо видим във всички етапи на изследването – от концептуализирането на проблема и изграждането на теоретичната

рамка, през организацията и провеждането на емпиричното проучване, до анализа, интерпретацията и формулирането на изводите и приносите. Представеният труд свидетелства за умения за самостоятелно научно изследване и за добра методологична култура.

7. Автореферат

Авторефератът точно и синтезирано отразява съдържанието на дисертационния труд. В него са представени актуалността на проблема, целта, задачите, методиката, основните резултати, приносите и публикациите по темата. Текстът отговаря на академичните изисквания и изпълнява предназначението си да даде коректна и концентрирана представа за цялостната разработка.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Резултатите от дисертационния труд имат потенциал за широко бъдещо използване както в научноизследователски, така и в приложен план. Те могат да бъдат интегрирани в програми за психологическа подкрепа на майки в следродилния период, в обучителни модули за специалисти от сферите на психологията, акушерството, общественото здраве и ранната интервенция, както и при разработването на интердисциплинарни модели за превенция на следродилната депресия и подпомагане на успешното кърмене.

Бих препоръчал разработката да бъде публикувана в монографичен вид, тъй като съдържа значими резултати, които заслужават по-широка академична и професионална видимост. Перспективно би било и бъдещо разширяване на изследователската програма чрез надлъжни дизайни, включване на по-разнообразни социални и културни групи, както и задълбочаване на анализа на социалноикономическите фактори, свързани с майчиното психично здраве и практиките на кърмене.

Заклучение

Дисертационният труд съдържа научни, научноприложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на съответния правилник на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва, че докторантката Катерина Атиас притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност 3.2. Психология и демонстрира качества и готовност за самостоятелно провеждане на научно изследване.

С оглед на гореизложеното давам своята положителна оценка за представения дисертационен труд, автореферата, постигнатите резултати и приноси и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Катерина Валериева Атиас образователната и

Пловдивски университет "Паисий Хилендарски"
Педагогически факултет

научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма „Позитивна психология“.

24.03.2026 г.

Изготвил становището:

проф. д.пс.н. Манол Николов Манолов